

Universitätsbibliothek Paderborn

Decisiones Practicæ Casuum Conscientiæ Selectorum In Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Pars Altera Decisionum Practicarum Casuum Conscientiæ Selectorum In
Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim
Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Leonardelli, Bonaventura

Augustæ Vindelicorum ; Græcii, 1739

Q. 3. An, si debitor morosus sit in mora culpabili sovendi, & ideò Creditor cogatur accipere pecuniam, & solvere interesse, debeat in conscientia id totum solvi ab ejus debitore, si priùs non fuit de ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-41144

saltem cum æquali damno, vel si notabiliter majus sit damnum debitoris, ut minus creditoris compenset. Unde

Ad rationem in contrarium responderi potest, etsi debitor ad id non teneatur ex radice injustæ acceptionis, aut rei acceptæ, teneri tamen ex tacito pacto, & sub conditione, sub qua solum licitè potuit velle eam restitutionis dilationem; quod si ab initio voluit eam dilationem absque tali pacto, & conditione, injustus fuit, ita eam volendo cum damno, & præjudicio Creditoris, sicque tenebitur ex radice injustæ acceptionis; uti etiam quando fuit debitor ex delicto; nam debitor ex delicto, cum culpabiliter sit causa totius damni secuti, etiamsi illud postea fortuito sequatur, totum debet restituere, cum totum ex ejus delicto primo ortum habuerit: imò & debitor ex contractu, quando fuit in mora culpabili solvendi, quia tunc postea censetur debitor ex delicto, & tenebitur ad damna postea secuta, sicut alii debitores ex delicto.

Notat autem hinc Lug. *D. 18. S. 2.* in praxi plerumque excusari debitores à restitutione damni emergentis, vel lucri cessantis creditori facienda ex eo capite, quòd dilatio solutionis non fuerit peccatum mortale contra justitiam, sive quia non poterant debito tempore sol-

vere, sive quia non adverterunt, sive quia bona fide putarunt creditorem non esse graviter invitum circa dilationem pro eo modico tempore; non enim solent creditores adeò exacti & rigidi esse contra debitores, ut velint in solvendis debitis eos statim sub mortali obligare ad præstandam solutionem: imò indecorum censetur Creditoribus ita urgere debitores, ut inducias aliquas non concedant, ut commodè possint satisfacere. Ut adeò sæpè possint excusari à culpa gravi in dilatione solutionis, quando bona fide putant creditores scientes, & potentes urgere, & tamen non exigentes debitum, non velle uti toto suo jure & obligare sub mortali ad non differendam solutionem.

Supponit autem hinc citt. *D. quòd D. 8. S. 5.* cum pluribus aliis docet, ex culpa veniali non dari obligationem restituendi ex delicto damnum grave.

Ad 3. *Q. an debitor morosus,* ¹¹² quando est in mora culpabili solvendi, & ideò creditor cogitur accipere pecuniam, & solvere interesse, monendus sit à creditore, antequam pecuniam accipiat cum interesse, ad hoc, ut teneatur in conscientia solvere interesse, quod ob ejus moram solvere cogitur Creditor; an à id in conscientia teneatur, etiamsi à creditore non fuerit prius de eo monitus?

Re-

Respondet Azor 3. tom. l. 5. c. 4. de usur. q. 3. cum Angel. v. usura n. 20. & aliis, debitorem debere prius à creditore præmoneri de illo damno, quòd scilicet eo non solvente debeat ipse accipere pecuniam cum interesse; quia fortasse debitor de hoc monitus vel solvisset debitum; vel alio modo providisset, ne creditor damnum pateretur.

113 Nihilominus contrariam sententiam amplectuntur, & docent alii plures cum Petr. Navarra de restit. l. 13. c. 2. n. 281. Maldero tr. 5. dub. 12. §. dico 3. q. 2. & Diana r. tom. tr. de contractib. R. 87. affirmantes, monitionem illam laudabiliter quidem præmitti, non tamen esse necessariam, adeoque etsi debitor non fuerit prius admonitus à creditore, in conscientia tamen teneri id totum solvere, quod debitor idcirco solvere cogitur pro interesse. Rationem dant, quia reverà illud totum damnum incurrit creditor ob moram injustam debitoris; quod autem sequitur ex injuria alterius, refarciri ab eo debet, etiamsi injuriam passus non fuerit præmonitus; detrimentum enim illud creditoris, quod sequitur, non procedit à monitione, quam faceret creditor, sed procedit à culpabili mora ipsius debitoris, & damno inde secuto, & æstimatio damni Creditoris non magis debetur, quia fuerit protestatus, quam si non fuerit protestatus; ut

adeò eam obligationem jam causaverit mora debitoris debito tempore non solventis.

Sententia hæc spectato saltem juris rigore probabilior videtur, præsertim cum persæpe nec vacet creditori, neque semper commode præmonere possit debitorem, nec monitio sit semper profutura.

Contrariam tamen sententiam Azorii satis probabilem pronuntiat Lugo l. c. quia debitor etiam ex delicto non tenetur ad omne damnum, quod utcumque sequitur, sed ad illud, quod necessario sequitur, ita ut non potuerit facile impediri; damnum autem Creditoris potuisset facile impediri monendo, quod proin non ex mora debitoris sequitur, sed ex negligentia creditoris nolentis debitorem monere, ut damnum illud impediret. Sicut enim si creditor potuisset facile aliunde sibi providere petendo pecuniam sine interesse, non teneretur tunc debitor solvere interesse, cum illud damnum non ex ipsius mora inevitabiliter proveniret, sed ex voluntate creditoris, volentis absque ulla necessitate illud subire: ita cum posset creditor facile providere monendo debitorem, & impedire illud damnum, non censeatur hoc ex culpa debitoris provenire, sed ex voluntate creditoris nolentis illud impedire, cum posset. Advertit tamen idem Lugo in foro interno consulendam esse conscientiam ipsius debitoris ad hoc ut

Q 2

ab

ab hac obligatione sit, vel non sit liber, an scilicet sibi conscius sit, quòd præmonitus non solvisset de-

bitum, vel solvisset, ut ita damnus illud impediretur?

CASUS XIX.

De censibus, & usura.

Martianus, ut sua pecunia, quam domi otiosam habet, lucretur, eam dat variis personis petentibus sub contractu retrovenditionis habito solum respectu ad quantitatem pecuniæ exigendo 5. pro centum, & non ad rei emptæ fructus, an verè ejusmodi fructus, eisdem, quibus dat pecuniam, nascantur, imò pro securitate fortis sæpè etiam pignus exigit, aut hypothecam, & fructus pignoris interim percipit, donec ipsi restitutum sit debitum. Non nunquam pecuniam dat cum pacto, ut redemptio fiat in eadem specie monetæ.

QUÆR. I. An speciem habeat usurae contractus quo 5. annui pro centum st. petuntur, & accipiuntur?

QUÆR. II. An usurarius sit contractus, vi cuius Creditor tam in causa profana, quàm in causa pia rei oppignorata fructus lucratur, donec ipsi totum debitum solvatur?

QUÆR. III. An licitum sit emere censum cum pacto, ut venditor, cum redimere voluerit, redemptio fiat in eadem specie monetæ?

14 **C**laritatis causa Camplores nominabimus, qui dant pecuniam, Campsarios, qui accipiunt. Et quidem Camplores, qui pro aliqua pecunia interpellantur, priusquam eam

dent, conveniunt cum Compfariis de Capitali, suo tempore v. g. post unum annum, duos, tres &c. integrè restituendo, & simul ultra illud de certo aliquo lucro annuatim solvendo v. g. 5. pro centum,

recep-